

Az ismeretkör: A nevelés-, oktatás- és művelődéskutatás főbb területei és azok kutatásmódszertana

Kredittartománya: 10 kredit

Tantárgyai:

1) Művelődés- és oktatáskutatás

2) Pedagógiai kutatásmódszertan

Tantárgy neve: Művelődés- és oktatáskutatás NTMA szak
Neptunkód: NEVMAN1007, NEVMAL1007

Kreditértéke: 5

A tantárgy **besorolása**: kötelező.

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % gyakorlat.

A tanóra típusa: gyakorlat, **óraszám**: 20 óra/ félév.

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további módok, jellemzők**:

- az előadások ppt-i elérhetőek a közös elektronikus felületen;
- hallgatói prezentáció választott témakör alapján;
- tudományos retorikai gyakorlat;
- bibliográfia összeállítása kutatási terület szerint.

A számonkérés módja: gyakorlati jegy

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további módok**:

- beszámoló az elméleti ismeretekből;
- kutatási terv elkészítése;
- közös értékelés, önreflexió visszajelzés;
- tudományos írásmű elkészítése.

A tantárgy **tantervi helye**: 3. félév.

Előtanulmányi feltételek: -

Tantárgyleírás:

A tárgy célja a művelődés- és oktatáskutatás területeinek és metodológiai változatainak rendszerező áttekintése, a neveléstudomány mint kutató tudomány részletes bemutatása diakronikus és szinkronikus áttekintésben. A tárgy a következő témaköröket foglalja magában: a tudományfilozófia alapkérdései, a tudománytörténet fő korszakai, a tudományok rendszere, a neveléstudomány tudomány-rendszertani helye, a kutatási paradigmákat meghatározó filozófiai-ismeretelméleti narratívák, a humán- és társadalomtudományi kutatások metodológiája, alapfogalmai és kapcsolata a pedagógiai kutatásokkal. A tárgy kitér a pedagógiai gyakorlatot meghatározó elméleti modellekre, irányzatokra, kutatási irányokra hazai és nemzetközi szinten. A tárgy körébe tartoznak ezen túl a művelődéskutatás meghatározó állomásai, alpművei és szakirodalma, a kulturális forradalmak, a művelődés- és oktatáskutatás jelenkori tendenciái, a művelődési formák és tartalmak változásai a művelődéstörténet folyamán, ezek hatása az iskolakultúrára, az oktatási tartalomra és metodológiára. A tárgy kitér az elméletalkotó klasszikusokra a pedagógiatörténetben, hazai és nemzetközi iskolateremtő gondolkodók munkásságára, meghatározó személyiségekre a neveléstudományban. A kurzus során érintjük a digitális kompetenciával kapcsolatos *ismereteket*, (pl.: jogi szabályozás, elektronikus kommunikáció, információátvitel és információkezelés); *készségeket* (pl.: információ létrehozása, bemutatása, értelmezése, információkeresés- feldolgozás) és az *attitűdöket* (kritikus gondolkodás, kreativitás, innováció, biztonságos használat). A kurzus során érintjük a fentiekben túl a

médiaértés, és a kritikus, szelektív médiafogyasztás kérdéseit. A kreatív, ugyanakkor felelősségteljes használat kapcsán célunk, hogy hallgatóink képessé váljanak a valós tények és a fikció megkülönböztetésére, felismerjék a valóságábrázolás különböző szintjeit. Kiemelt témakörünk még a digitális írástudás fogalma, azaz az információs-műveltség és a kommunikációs technológiák hatékony használata. Az információhoz való hozzáférés, annak kritikus és kompetens értékelése, pontos, kreatív felhasználása az elérendő cél. Az alapvető etikai és jogi kérdések megértése és alkalmazása szintén a kurzus fő témaköre.

A legfontosabb kötelező, illetve ajánlott **irodalom**:

1. Babbie, E. (2001): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*, Balassi Kiadó, Budapest. ISBN: 9789635067640
2. Halász Gábor (2013): *Az oktatáskutatás globális trendjei*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
3. Kósa László szerk. (2006): *Magyar művelődéstörténet*, Osiris Kiadó, Budapest. ISBN: 963379742
4. Kozma Tamás, Kiss Virág Ágnes, Jancsák Csaba, Kéri Katalin szerk. (2015): *Tanárképzés és oktatáskutatás*, ISBN 978-615-5372-32-2
5. Németh András (2002): *A magyar neveléstudomány fejlődéstörténete*, Osiris Kiadó, Budapest. ISBN: 9633893348
6. Pukánszky Béla (2002): *A gyermekkor története*, Műszaki Kiadó, Budapest. ISBN: 9631627829

Előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:

a) tudása

- Átfogóan ismeri a neveléstudomány és a hozzá kapcsolódó társ- és határtudományok legfontosabb hazai és nemzetközi elméleteit, összefüggéseit és probléma megoldási módszereit.
- Ismeri a nevelés-oktatás elméleti modelljeinek hátterét, a különböző elméleti paradigmák evolúcióját, rendszerbe tudja foglalni a multi- és interkulturális pedagógia nemzetközi megközelítéseit.
- Alaposan ismeri a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait. Ismeri a kutatásra vonatkozó etikai normákat.
- Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi.
- Mély ismeretekkel rendelkezik a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekben, ismeri a tanulás stratégiáit, módszereit, a tanulás és tanítás, nevelés támogatásának eljárásait, érti a tanulás különböző tereinek és környezetének szerepét az élethosszig tartó és az élet és kultúra minden területére kiterjedő tanulásban.
- Átlátja a szakmapolitikai fejlesztési irányokat, ismeri az oktatási rendszerek fejlesztésének európai és világtendenciáit szakterülete és a hozzá kapcsolódó egyéb ágazati ellátó rendszerek működésének szabályozását és összefüggéseit.
- Érti a kommunikáció általános elméleteit, alkalmazásának formáit vertikális és horizontális irányban
- Ismeri a neveléstudomány szaknyelvét anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
- Ismeri és szakszerűen alkalmazni képes a digitális kommunikáció, az információ kezelésének szabályait.
- Tisztában van a nevelési/oktatási/szociális ellátórendszer/kutatási intézmények/közösségi és civilszervezetek/plébániák adminisztrációs, adattárolási, adatkezelési, adatszolgáltatási rendszereinek működésével.
- Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.

b) képességei

- A neveléstudomány és társdiszciplínák köréből származó információk gyűjtésében, hazai és

nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani, ezeket feladataiban felhasználni, önállóan alkalmazni.

- Alkalmazza az interdiszciplináris modelleket, képes egy adott probléma több szempontú elemzésére, ami a reális helyzetértelmezést és a konkrét szituációkban történő hatékony alternatív megoldásokat is lehetővé teszi.
- Elemzéseiben alkalmazza a multi- és interkulturális szemlélet összefüggéseit, ezeket kezdeményezően hasznosítja munkájában.
- Képes összehasonlítani a kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal.
- Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására.
- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére.
- Differenciáltan és adaptívan kommunikál szakmai közegben, és pedagógiai szituációkban, szakmai kommunikációs helyzeteket képes irányítani, moderálni.
- Rendelkezik azzal a tudással, mellyel képes szakszerűen és etikusan kezelni az elektronikus információkat.
- Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.
- Az összegyűjtött digitális információkat rendszerezni, elemezni tudja, az összefüggések megragadására és kezelésére képes.

c) attitűdje

- Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére.
- Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, a problémahelyzetekre nyitott és megfontolt, képes azok professzionális megítélésére.
- Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt.
- Kreatív megoldásokat keres adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására, nyitott a kutatási kooperációra, felismeri a közös munka jelentőségét.
- Értékelő, értelmező reflektivitással közelít a gyakorlat és elmélet kapcsolatához. Megalapozott szakmai kritikát fogalmaz meg, saját véleményét meggyőzően és szabatosan fejt ki, szakmai vitákban érvelni tud.
- Képvisei a kommunikáció jelentőségét a pedagógiai és szakmai munkában, fontosnak tartja az informatikai eszközök adta lehetőségek kihasználását, elkötelezett idegen nyelvi képességeinek folyamatos fejlesztése mellett.
- Elkötelezett a folyamatos szakmai fejlődés terén, törekszik a szakmáját, szakterületét érintő kérdések folyamatos követésére, ezért különösen nyitott az új szakmai eredmények megismerésére, munkájában való hasznosítására és azok értékelésére.
- Motivált, kezdeményező innovatív fejlesztésekben, kezdeményező szerepet vállal munkahelyi szervezetében.
- Szakmaközi kapcsolatokban szakmai értékeit-elveit képviseli, érvel mellette.
- A digitális szemléletmódja nyitott, innovatív, a szakterületén zajló digitális technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.
- Az elektronikus kommunikációban döntéseit minden szempontot mérlegelve, a jogi és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg.
- Kreatívan, kritikusan, innovatívan viszonyul az információs műveltséghez, eredményesen tájékozódik a XXI. századi literációs kultúrában.

d) autonómiája és felelőssége

- Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.

- Tudatos önfejlesztés révén felelős önálló munkavégzésre képes, mely során a személyes és szakmai céljait össze tudja egyeztetni.
- Kezdeményező szerepet vállal a jelenségek megértésében, a felelős gondolkodásra ösztönzésben, saját tevékenységeiben, döntéseiben a tudományos-szakmai szempontokat juttatja érvényre.
- Szakmai meggyőződésen alapuló önálló döntéseket hoz, prioritásként kezeli a kutatásalapú véleménynyilvánítást és tevékenységet.
- Megbízható szakmai partner a különböző együttműködésekben, a kooperációban vezető és vezetett szerepeket is hatékonyan betölt.
- Felelősséget vállal saját kommunikációjáért és annak folyamatos fejlesztéséért.
- Felelősen kezdeményez és vezet innovációs folyamatokat.
- Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége fejlődésének támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért.
- Felelősen, etikusan, kritikusan, biztonságosan működik együtt minden partnerével a digitális kommunikációban.
- Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.
- Önálló továbbtanulással vagy szervezett továbbképzések segítségével meglévő digitális ismereteit, készségeit, képességeit fejleszti, és új kompetenciákat sajátít el.
- Önállóan tervezi és alakítja a digitális műveltségét.

Tantárgy felelőse: Dr. Molnár Krisztina főiskolai tanár PhD, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Berzsényi Emese főiskolai adjunktus PhD